

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งหมายที่จะสำรวจ แนวบาทพนักศึกษิตามการรับรู้ของนักศึกษิตามมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยศึกษาจากตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ เพศ คณะวิชา ภูมิภาค สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และลักษณะที่พัทอาศัย ในบทนี้ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้

๑. เพื่อสำรวจแนวบาทพนักศึกษิตามการรับรู้ของนักศึกษิตามมหาวิทยาลัยรามคำแหง
๒. เพื่อเปรียบเทียบแนวบาทพนักศึกษิตามเพศ คณะวิชา ภูมิภาค สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และลักษณะที่พัทอาศัย

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักศึกษิตามมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่กำลังศึกษิตอยู่ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๒๗ โดยสนใจศึกษาเฉพาะนักศึกษิตที่มาเรียนประจำที่มหาวิทยาลัยในวัน เวลาที่มหาวิทยาลัยทำการสอนตามปกติ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามคณะวิชาเป็นเกณฑ์แบ่ง มีจำนวนทั้งสิ้น ๕๐๐ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยของนักการศึกษา ได้แก่ คลาร์กและโทร (Clark and Trow, ๑๙๖๖) นิวคอมและคณะ (Newcomb and Others, ๑๙๖๗) ชูเมอร์ และสแตนฟิลด์ (Schumer and Stanfield, ๑๙๖๖) วอร์เรน (Warren, ๑๙๖๖) เพมเบอร์ตัน (Pemberton, ๑๙๖๓) และเคนนิสตัน (Kenniston, ๑๙๖๖) นักทฤษฎีทุกท่านได้ศึกษาถึงลักษณะของนิสิตนักศึกษิต ชนิดของนักศึกษิต แนวบาทพบาทและวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษิตในต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงได้นำมาวิเคราะห์ในรายละเอียดของสรุปผลการวิจัยของแต่ละคน แล้วนำมาเอาส่วนที่เป็นแนวบาทพบาทของนักศึกษิตที่สามารถครอบคลุมลักษณะของนิสิตนักศึกษิตไป ทهماสรุปแนวบาทพบาทของนักศึกษิตได้ ๔ แนวบาทพบาท

จากรายละเอียดแนวทบทวน ๘ ประเภท ผู้วิจัยจึงนำมาสร้างข้อกระทงให้ครอบคลุม คำจำกัดความของแต่ละบทบาท โดยคำนึงถึงลักษณะสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ข้อคำถามในแต่ละแนวทบทวนมี ๖ ข้อกระทง นำมาเรียงสลับกันตาม แนวทบทวน ๘ ประเภท รวมข้อคำถาม ๔๘ ข้อ คำถามนี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า (๕-๑) เลือกเพียง คำตอบเดียว

๓. ทาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามโดย

๓.๑ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิค่านิสิตนักศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน ๑ ท่าน ตรวจสอบข้อความที่ใช้สื่อความหมาย สามารถครอบคลุมเนื้อหาของแนวทบทวน และสามารถชี้วัดสิ่งที่ต้องการได้หรือไม่ พร้อมทั้งเสนอแนะ แสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ขึ้น จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดสอบความตรงด้านภาษากับ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน ๑๐ คน โดยให้นักศึกษาอ่านเป็นรายบุคคล และสอบถามความเข้าใจว่า สื่อความหมายแต่ละข้อตรงกับวัตถุประสงค์หรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุง ข้อคำถาม ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาจำนวน ๕๐ คน

๓.๒ การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาหาค่าความเที่ยง โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α Coefficient) หลังจากนั้นจึงนำแบบทดสอบมาปรับข้อคำถามเพื่อให้ชัดเจน โดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนแล้วจึงนำไปทดลองใช้อีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าค่าความเที่ยง .๘๒ ซึ่งพอจะกล่าวได้ว่าแบบสอบถามนี้มีค่าความเที่ยงสูง สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

๔. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองและรอรับคืนทันทีที่ นักศึกษาตอบเสร็จ โดยขอความร่วมมือจากนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อช่วยแจก ความแตกต่าง ๆ ความชั้นเรียน ห้องสมุด ติ๊กกิจกรรม และกลุ่มต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมจากกลุ่มประชากรในมหาวิทยาลัย ผลจากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามปรากฏว่า แบบสอบถามที่แจกไปทั้งสิ้น ๕๐๐ ฉบับ ผู้ตอบส่งกลับคืนมาครบจำนวน แต่มีแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน ๔๕๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๔

๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

๕.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบ ข้อมูลที่เกี่ยวกับแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๕.๒ การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวบทบาทนักศึกษาที่มีตัวแปร ๒ กลุ่ม ทำการทดสอบค่าที-เทสต์ (t - test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวบทบาทที่มีตัวแปรมากกว่า ๓ กลุ่ม ทดสอบด้วยค่าเอฟ-เทสต์ (F - test) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method)

๕.๓ หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งหมด โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง .๘๒

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยอาศัยคอมพิวเตอร์ตามโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (The Statistical Package for the Social Sciences) ของ Nie and Others : 1975 ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอเป็นตารางและความเรียงตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เเบงออกเป็น ๓ ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

ตอนที่ ๒ ผลการรับรู้แนวบทบาทของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้แนวบทบาททั้ง ๘ แนวบทบาท โดยจำแนกตามเพศ คณะวิชา ภูมิภาค ภูมิลำเนา สถานภาพทางเศรษฐกิจ และลักษณะที่พักอาศัย

ตอนที่ ๑ ผลการวิจัยเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ในการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด ๔๘๒ คน ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศชาย มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางมากที่สุด นักศึกษาส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในคณะบริหารธุรกิจ อื่นคัมภร

ลงมาในจำนวนใกล้เคียงกันคือคณะนิติศาสตร์ สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพบิดา ปรากฏว่านักศึกษาส่วนใหญ่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจเอกชนหรือธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรม รายได้ครอบครัวส่วนใหญ่บิดามารดามีรายได้รวมกันเฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท ซึ่งจัดอยู่ในระดับรายได้ปานกลาง ลักษณะที่พิกอาศัยของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่พักบ้านบิดามารดาหรือบ้านญาติ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษามีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางมากที่สุด อันดับรองลงมาคือนักศึกษาพักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เช่า

สำหรับข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับประเภทองค์กรกิจกรรมที่นักศึกษาสนใจและเข้าร่วมเป็นสมาชิก ผลปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สนใจและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมใดเลย รองลงมาคือนักศึกษาสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมฝ่ายวิชาการ

ตอนที่ ๒ ผลการรับรู้แนวทบทวนนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ปรากฏดังนี้

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวทบทวนอันดับสูงสุดคือ แนวทบทวนในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ ($\bar{X}=3.51$) รองลงมาคือ แนวทบทวนในการใช้สติปัญญา ($\bar{X}=3.04$) และคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้อันดับต่ำสุดคือ แนวทบทวนที่หาพอเป็นพิธี ($\bar{X}=2.00$)

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ของการรับรู้ตามแนวทบทวนทั้ง ๔ แนวทบทวนของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยจำแนกตามเพศ คณะวิชา ภูมิลำเนา สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และลักษณะที่พิกอาศัย ผลปรากฏดังต่อไปนี้

๓.๑ นักศึกษาที่เพศต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวทบทวนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ในแนวทบทวนทางวิชาการและการเป็นศึกษิต และแนวทบทวนในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ กล่าวคือ นักศึกษาหญิงมีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวทบทวนวิชาการและการเป็นศึกษิต และแนวทบทวนในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูงกว่านักศึกษาชาย

นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวทบทวน แตกต่างกับนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๐๑ ในแนวทบทวนในการใช้สติปัญญา และแนวทบทวนกิจกรรมทาง การเมือง และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ในแนวทบทวนการใช้ชีวิตในสถาบัน อุดมศึกษาอย่างเต็มที่ แนวทบทวนในกาณ์ประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปให้ประโยชน์ และแนวทบทวนในการพัฒนาสังคม กล่าวคือ นักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวทบทวน

ในการใช้สติปัญญา แนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมือง แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา
อย่างเต็มที่ แนวบทบาทในการนำประสบการณ์จากการทำกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ และแนวบทบาท
ในการพัฒนาสังคม สูงกว่านักศึกษาหญิง

๓.๒ นักศึกษาที่คณะวิชาต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทต่างกันอย่างน้อยสำคัญที่ระดับ
.๐๕ กล่าวคือ ในแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นตักษิต นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีคะแนน
เฉลี่ยการรับรู้ตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์
และคณะนิติศาสตร์ ตามลำดับ ในแนวบทบาทการฝึกฝนเพื่อกรประกอบอาชีพ พบว่า นักศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวบทบาทสูงกว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ และ
ในแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมือง พบว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ และนักศึกษาคณะนิติศาสตร์
มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะ
วิทยาศาสตร์ ส่วนนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวบทบาทสูงกว่า
นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์

๓.๓ นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทต่างกันอย่างน้อยสำคัญที่
ระดับ .๐๕ กล่าวคือ ในแนวบทบาทพัฒนาสังคม พบว่า นักศึกษาภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตาม
แนวบทบาทสูงกว่านักศึกษภาคกลางและภาคตะวันออก ตามลำดับ และในแนวบทบาทนักรณรงค์
ทางการเมืองพบว่า นักศึกษาภาคใต้มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษภาคกลาง

๓.๔ นักศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม (อาชีพบิดา และรายได้บิดามารดาพร้อมกัน)
ต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทต่างกันอย่างน้อยสำคัญที่ระดับ .๐๕ กล่าวคือ ในแนวบทบาททาง
วิชาการและการเป็นตักษิต พบว่า นักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้
ตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจเอกชนหรือธุรกิจส่วนตัว และนักศึกษาที่
ระดับรายได้บิดามารดาพร้อมกันเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนว
บทบาทสูงกว่านักศึกษาที่รายได้บิดามารดาพร้อมกันมากกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท ในแนวบทบาทนักรณรงค์
ทางการเมือง พบว่า นักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวบท
บาทสูงกว่านักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพธุรกิจเอกชนหรือธุรกิจส่วนตัว และนักศึกษาที่ระดับรายได้
บิดามารดาพร้อมกันต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่
รายได้บิดามารดาพร้อมกันสูงกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

๓.๕ นักศึกษาที่มีลักษณะที่พึงอาศัยต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างกันอย่างน้อยมี
นัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ กล่าวคือ ในแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นตักษิต พบว่า นักศึกษาที่

พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เช่า มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวทบทวนสูงกว่า นักศึกษาที่พักบ้านบิดามารดาหรือบ้านญาติ ในบทบาทในการพัฒนาสังคม พบว่า นักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เช่ามีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวทบทวนสูงกว่านักศึกษาที่พักวัด และนักศึกษาที่พักบ้านบิดามารดาหรือบ้านญาติ และในแนวทบทวนทัศนคติทางกรเมือง พบว่า นักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เช่ามีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวทบทวนสูงกว่านักศึกษาที่พักบ้านบิดามารดาหรือบ้านญาติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์แนวทบทวนนักศึกษา ตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีประเด็นที่น่าสนใจ เียงออกเป็น ๓ ตอน ซึ่งจะได้นำมาอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มาเรียนประจำที่มหาวิทยาลัยพบว่าส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศชาย แต่เป็นจำนวนที่ไม่แตกต่างจากนักศึกษาเพศหญิงมากนัก เนื่องจากปัจจุบันประชากรในวัยเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีโอกาสเข้าสู่ระบบอุดมศึกษามากขึ้น ตามความสนใจและความสามารถของผู้เรียน ไม่เหมือนกับสังคมไทยในสมัยก่อนสนับสนุนให้เด็กผู้ชายไปดีเรียนสูงมากกว่าเด็กผู้หญิง จากการสำรวจของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติในปี ๒๕๒๖ พบว่า จำนวนนักศึกษาจำแนกตามเพศแตกต่างกันไป ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาสัดส่วนนักศึกษาหญิงได้สูงขึ้น (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๒๕ : ๒-๒๐) นักศึกษาส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง โดยอาศัยอยู่กับบิดามารดาหรือบ้านญาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาคกลางมีการคมนาคมสะดวก นักศึกษาสามารถเดินทางมาพักับบรรยายที่มหาวิทยาลัยได้โดยไม่ต้องอยู่หอพัก และนักศึกษามีความเชื่อว่าการมาพักับบรรยายในชั้นเรียนเสมอ ๆ จะทำให้การเรียนได้ผลดีกว่าการเรียนด้วยสื่อการสอนทางไกล หรืออ่านตำราด้วยตนเอง คณะวิชาที่มีผู้เรียนมากที่สุด คือ คณะบริหารธุรกิจ เนื่องจากคณะบริหารธุรกิจเป็นสาขาวิชาชีพที่สามารถนำความรู้ที่เรียนออกไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวาง มีโอกาสหางานทำและสร้างงานอิสระของตนเองได้ง่ายกว่าสาขาวิชาอื่น สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่บิดาประกอบอาชีพทางธุรกิจเอกชนหรือธุรกิจส่วนตัว

และระดับรายได้ก็ตามารดาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (๒๕๒๖ : ๔๘) พบว่า นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีค่ามีอาชีพค้าขายหรือประกอบอาชีพส่วนตัวมากที่สุด

สำหรับประเภทขององค์กรกิจกรรมที่นักศึกษาสนใจ และเข้าร่วมเป็นสมาชิกนั้น นักศึกษาที่มาเรียนประจำส่วนใหญ่ไม่สนใจ และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมใดเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจำนวนนักศึกษาที่มาเรียนในมหาวิทยาลัยมีจำนวนมาก สภาพแวดล้อมลักษณะกลุ่มเพื่อนมีบทบาทสำคัญในการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย นักศึกษาจึงให้ความสำคัญเฉพาะในกลุ่มเพื่อนของตนเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง นักศึกษาจะรวมตัวกันตั้งเป็นกลุ่มต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น กลุ่มโรงเรียน กลุ่มจังหวัด กลุ่มอำเภอ กลุ่มท้องถิ่น และกลุ่มอิสระ เป็นต้น ซึ่งนักศึกษาจะจัดกิจกรรมเฉพาะภายในกลุ่มของตนอย่างไม่เป็นทางการ ทำให้นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นอย่างเป็นทางการ และในการจัดกิจกรรมขององค์กรกิจกรรมก็มักประสบกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย จากการสัมมนากิจการนักศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมนักศึกษาประการหนึ่งคือ ด้านกฎระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยทำให้เกิดความล่าช้า และนักศึกษาไม่เข้าใจขั้นตอนในการจัดกิจกรรมนักศึกษา (มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕๒๓ : ๓) ดังนั้นนักศึกษาจึงมองว่าการเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรกิจกรรมจึงเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและล่าช้า ในขณะที่เดียวกันก็มีนักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ต้องการมุ่งหน้าเรียนให้สำเร็จเพื่อที่จะออกไปประกอบอาชีพ ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมเพราะเกรงว่าการแบ่งเวลาไปทำกิจกรรมจะทำให้ผลการเรียนตกต่ำล่าช้า สำหรับนักศึกษาที่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรม จะเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมฝ่ายวิชาการมากที่สุด ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า นักศึกษาเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์และช่วยเสริมในคณะวิชาที่ตนกำลังศึกษาอยู่

ตอนที่ ๒ การรับรู้แนวบทบาทของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

การรับรู้เกี่ยวกับแนวบทบาทนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้แนวบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ๑ แนวบทบาท ทั้งนี้เนื่องมาจากนักศึกษาคณะหนึ่งอาจสวมบทบาทได้มากกว่าหนึ่งบทบาทได้ เช่น นักศึกษาที่มีครอบครัวแล้ว ต้องมีบทบาทอื่นในขณะเดียวกัน บทบาทของสามี บทบาทของพ่อ ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะของมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษามีโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมได้หลายบทบาทในคนหนึ่ง

แนวบทบาทที่นักศึกษาที่มีการรับรู้เป็นอันดับสูงสุดคือ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากภาวะวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน บัณฑิตจำนวนมากว่างงาน ทำให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาจึงมุ่งหวังเพื่อจะเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพในอนาคต นิสิตนักศึกษาจำนวนมากมีความวิตกกังวลว่า เมื่อเรียนสำเร็จแล้วจะไม่ม้งานทำ จากรายงานการสำรวจภาวะการทำงานของผู้บัณฑิตในปีการศึกษา ๒๕๑๑-๒๕๒๓ พบว่า บัณฑิตที่ว่างงานส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตในสาขาวิชานิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และ สาขาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๒๔ : ๓-๕๔) ซึ่งเป็นคณะวิชาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงเปิดสอนเป็นส่วนใหญ่ นักศึกษาจึงพยายามมุ่งเรียนเพื่อที่จะได้ออกไปประกอบอาชีพโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้จากการสำรวจของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๒๔ : ๒-๑๐) ในปี ๒๕๒๖ พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เพิ่งสำเร็จจากชั้นมัธยมศึกษาและมีได้เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยจกัตรีหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ นอกจากนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้มีได้ประกอบอาชีพ จากสภาพแวดล้อมดังกล่าวทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูง ดังที่ประกอบ คุปรัตน์ (๒๕๒๑ : ๕๑) กล่าวว่า นักศึกษากลุ่มอาชีพ ปัจจุบันทวีจำนวนสูงขึ้น สภาพตลาดแรงงานมีได้มีหลักประกันในการม้งานทำ ทำให้ความสนใจของนักศึกษาต้องเตรียมตัวเองสำหรับโลกของการทำงาน และการแข่งขันเพื่อการอยู่รอดมากขึ้น มหาวิทยาลัยเปิดจึงมีนักศึกษากลุ่มนี้มาก

ส่วนแนวบทบาทที่นักศึกษาที่มีการรับรู้อันดับรองลงมา คือ แนวบทบาทในการใช้สติปัญญา เนื่องจากสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ให้ความเป็นประชาธิปไตยแก่นักศึกษาอย่างเต็มที่ ทั้งในด้านการปกครองตนเอง การใช้สิทธิและเสรีภาพของนักศึกษาตามระบอบประชาธิปไตย การเข้าร่วมกิจกรรมที่นักศึกษาสนใจ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๒๒ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕๒๖ : ๖๔-๘๐) จึงทำให้นักศึกษาสามารถใช้สติปัญญาในการปกครองตนเอง และในการทำกิจกรรมได้อย่างอิสระภายใต้ขอบบังคับดังกล่าว เป็นผลให้นักศึกษาเกิดความเท่าเทียมกันในการแสดงออก และการแสวงหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน นักศึกษาสามารถที่จะเรียนรู้ชีวิตได้อย่างเต็มที่ในขณะที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยด้วยตัวเอง สามารถทำงานด้วยความคิด และความรับผิดชอบของตนเองโดยไม่ต้องคอยคำสั่งอาจารย์ กล่าวแสดงความคิดเห็นของตนเองให้มากที่สุด ไม่ใช่แต่เป็นผู้ฟังเพียงฝ่ายเดียว การเรียนรู้ด้วยตนเอง การรู้จักควบคุมตนเอง และการได้ออกไปสัมผัสกับชีวิตจริงในสังคมภายนอกมหาวิทยาลัย

จะช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์และแนวคิดมากขึ้น อันจะช่วยให้นักศึกษาพัฒนาความคิดของตนเอง เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามแนวคิดของ จอห์น ดุย ซึ่ง สุกใจ เหล่าสุนทร (๒๕๑๑ : ๑๘๘-๑๘๖) ได้กล่าวถึง สรุปได้ดังนี้ การศึกษาอบรมในความคิดใหม่ มุ่งที่จะให้เด็กได้เรียนรู้และปฏิบัติให้สอดคล้องกับชีวิตจริงตลอดไป และสามารถทำให้เด็กเกิดมีความคิดสามารถคิดแปลงการกระทำ ความประพฤติของตนเองให้สัมพันธ์เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สามารถที่จะใช้สติปัญญาของตนเองอย่างอิสระไม่ตกอยู่ในอำนาจผู้ใด ทำให้ไม่เกิดการกดขี่ทางความคิด ก็จะเกิดความรู้สึกเท่าเทียมกันในชุมชน มีความรับผิดชอบในส่วนรวมของชุมชน นอกจากนี้ ระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนในสาขาวิชาที่นักศึกษาสนใจ มีความสามารถ และมีความต้องการจะเรียนได้อย่างอิสระ มุ่งส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูงให้แก่ศึกษา เพราะตัวของนักศึกษาเองเท่านั้นที่จะทราบได้ว่า เขาควรจะมีบทบาทอย่างไรในสังคมของมหาวิทยาลัย และในขณะเดียวกันควรจะมีบทบาทอย่างไร ต่อครอบครัว และสังคมภายนอก ดังที่ ประชุมสุข อาชวอำรุง (๒๕๒๒ : ๓๐) ได้กล่าวว่า ในตัวคนเราแต่ละคนมีบทบาทที่จะต้องแสดงหลายบทบาทตลอดชีวิต ดังนั้น ในขณะที่นักศึกษา สรรวมบทบาทของนักศึกษา นักศึกษาจะต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาบทบาทของตนเองให้เหมาะสม จากเหตุผลและแนวคิดดังกล่าวทำให้นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการรับรู้ในแนวบทบาทที่พึงพอใจ เป็นพิเศษที่สุด

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าแนวโน้มนโยบายให้นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพอันค้ำสูงสุด และแนวบทบาทในการใช้สติปัญญาเป็นอันค้ำรอง ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรที่จะจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศทางการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวบทบาทของนักศึกษา เช่น การเปิดสาขาวิชาที่สอดคล้องกับภาวะความต้องการกำลังคนและพัฒนาคนให้เหมาะสมกับอาชีพหลาย ๆ แบบ พัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถหลาย ๆ ด้าน เพื่อช่วยทำงานในสภาพที่สังคมต้องการ จัดโปรแกรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมแนวคิด สติปัญญาและฝึกฝนทักษะในงานอาชีพ เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาได้คิดค้นแนวทางในการสร้างงานใหม่ ๆ ขึ้นให้สอดคล้องกับสภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคม ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ในการใช้ชีวิตที่มีคุณค่าต่อสังคมนั้นควรที่จะประกอบด้วยความรู้ความสามารถในงานอาชีพและเพียบพร้อมด้วยแนวคิด สติปัญญาที่เป็นอิสระ ดังคำกล่าวของ บัวย่องภากรณ์ (๒๕๑๖ : ๖๔) ที่ว่า บุคคลจะมีประโยชน์ไม่ได้ ถ้ามีแต่ความรู้สำหรับประกอบอาชีพ

อย่างเกี่ยว ต้องมีศีลธรรม เป็นคนดี ถือความสัตย์ และที่สำคัญที่สุด คือ ไม่ยอมเป็นทุนกระบอก
ใหม่ที่สามชุกโย หรือกรอกคำพูดใส่ปาก มหาวิทยาลัยต้องสอนและอบรมส่งเสริมให้นักศึกษารู้จัก
ใช้ความคิดโดยอิสระ

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการรับรู้ตามแนวทบทวนนักศึกษาทั้ง ๔ แนวทบทวน ของ
นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยจำแนกตามเพศ คณะวิชา ภูมิภาค สถานภาพ
ทางเศรษฐกิจสังคม (อาชีพบิดา และรายได้บิดามารดา) และลักษณะที่พักอาศัย

๓.๑ แนวทบทวนทางค่านิยมวิชาการและการเป็นศึกษิต พบว่า นักศึกษาหญิงมีการรับรู้
ตามแนวทบทวนทางค่านิยมวิชาการและการเป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษาชาย กล่าวคือ นักศึกษาหญิงมี
พฤติกรรมเกี่ยวกับการเข้าฟังการบรรยายอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องโดยไม่ขาดเรียน นักศึกษา
จะอ่านบทเรียนนั้น ๆ มาก่อนล่วงหน้าการฟังบรรยายทุกครั้ง เมื่อนักศึกษามีปัญหาหรือข้อสงสัยใน
วิชาที่เรียน มักจะชวนช่วยศึกษาหาความกระจ่างด้วยการเข้าพบอาจารย์เป็นการส่วนตัว หรือ
เขียนจดหมายตามปัญหาทางวิชาการกับอาจารย์ผู้สอนเสมอ แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมของ
นักศึกษานี้ชอบที่จะเข้าฟังการบรรยายหรือเข้ามีส่วนร่วมในชั้นเรียน พยายามไกลชิดอาจารย์
เมื่อมีปัญหา ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่านักศึกษาเคยชินกับการเรียนในระบบปิดในสมัยมัธยมศึกษา จึง
เชื่อว่า การได้ติดตามบทเรียนจากอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้มีโอกาสสอบผ่านได้มากกว่า
ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ประโยชน์ กุปต์กาญจนากุล (๒๕๒๕ : ๑๑๓) พบว่า นิสิตหญิงมีลักษณะ
การเรียนแบบพึ่งพาและลักษณะการเรียนแบบการมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชาย และสอดคล้องกับ
การวิจัยของ สุจิตร์ ศิริรัตน์ (๒๕๒๒ : ๑๐๖) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาหญิงมีนิสัยและทัศนคติใน
การเรียนดีกว่านิสิตนักศึกษาชาย เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่ได้รับการเลี้ยงดูให้อยู่ในกรอบ
ประเพณี มีแนวโน้มที่จะเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งสอนและมีความรับผิดชอบสูง จึงมีผลให้นิสัยและ
ทัศนคติเรียนดีไปด้วย ดังนั้น จึงทำให้นักศึกษาหญิงมีความตื่นตัวทางวิชาการ พยายามเข้าเรียน
อย่างสม่ำเสมอ ชวนช่วยที่จะเรียนให้ดีที่สุด

ส่วนนักศึกษาที่คณะวิชาต่างกัน พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีแนวทบทวน
ทางค่านิยมวิชาการและการเป็นศึกษิตสูง ในพฤติกรรมเวลาที่มีปัญหาหรือข้อสงสัยในวิชาที่เรียน มัก
จะชวนช่วยศึกษาหาความกระจ่างด้วยการเข้าพบอาจารย์ผู้สอนเป็นการส่วนตัว หรือเขียนถาม
ปัญหาทางวิชาการ พฤติกรรมอ่านบทเรียนนั้น ๆ มาก่อนล่วงหน้าการฟังบรรยายทุกครั้ง ใน
การเรียนจะทุ่มเทความพยายามในการศึกษาค้นคว้าทบทวนวิชาที่เรียนด้วยตนเอง เพื่อให้ได้

เกรดสูงทุกวิชาที่ลงทะเบียนเรียน และพฤติกรรมเกี่ยวกับการเข้าฟังการบรรยายอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องโดยไม่ขาดเรียน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์นั้นเน้นหนักทางด้านวิชาการและการเตรียมตัวที่จะออกไปประกอบอาชีพครู หรือผู้ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ผู้เรียน หรือเป็นนักวิชาการ ดังนั้น ผู้ที่ทำงานที่ดังกล่าวจะต้องมีลักษณะของวิชาชีพครู หรือนักวิชาการ ดังที่ กองวิจัยการศึกษา (๒๕๒๐ : ๓๗-๓๘) ได้สรุปลักษณะของผู้ประกอบวิชาชีพครู ดังนี้ ผู้ที่ทำงานที่ครูหรือบทบาทครู จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และได้รับการฝึกฝนมา โดยเฉพาะ สามารถนำทักษะ และความรู้ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ คุณลักษณะและสมรรถภาพของครูที่จะก้าวสู่วิชาชีพนี้มี ๓ ประการ คือ ๑. มีความรู้ดี ได้แก่ ความรู้ในวิชาที่สอนและความรู้ที่จะนำไปถ่ายทอด ๒. มีทักษะในการสอนและทักษะในหน้าที่การงานที่สามารถปฏิบัติได้ ๓. มีคุณธรรมนิยม สมนครแต่ความเป็นครู ได้แก่ จริยธรรม คุณธรรม และ คติธรรมในการเป็นครู ทำให้สอดคล้องกับแนวคิดของ บอลตัน และแคมเมเยอร์ (Bolton and Kammeyer ๑๙๖๗ : ๑๓๐-๑๓๑) ที่กล่าวว่า แนวบทบาทของนักศึกษาอาจเกิดจากการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมเชิงวิชาการ หรืออาจเป็นผลของสภาพแวดล้อมที่นักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วม จึงทำให้นักศึกษาพยายามที่จะแสดงบทบาทของนักวิชาชีพนั้น ๆ ส่วนข้อสนับสนุนอีกประการหนึ่งที่คิดว่ามีส่วนทำให้นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีพฤติกรรมตามแนวบทบาทนักวิชาการและการเป็นศึกษิต คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง เพราะจากสถิติการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงในแต่ละปี คณะศึกษาศาสตร์จะมีนักศึกษาหญิงสูงกว่านักศึกษาชาย (มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕๒๖ : ๑๑) ทำให้สอดคล้องกับการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาหญิงมีแนวบทบาททางด้านวิชาการและการเป็นศึกษิตสูงกว่านักศึกษาชาย จึงเป็นผลให้นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีพฤติกรรมแสดงความเป็นนักวิชาการและการเป็นศึกษิตไปในแนวเดียวกันด้วย

นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างนักศึกษภาคใต้กับนักศึกษภาคกลาง ในพฤติกรรมเกี่ยวกับการชอบใช้เวลาว่างเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือประกอบ และค้นคว้าหาความรู้ในวิชาที่เรียนเพิ่มเติมให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สะอาด โสมะบุตร (๒๕๒๘ : ๑๕๓) พบว่า นักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลภาคใต้ มีพฤติกรรมในด้านการใช้เวลาว่างศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยไม่ต้องการให้อาจารย์สั่ง สูงกว่านักศึกษาในวิทยาลัย

พยาบาลภาคกลาง ส่วนนักศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความแตกต่างกับนักศึกษาภาคตะวันออกอย่างมีนัยสำคัญ ในพฤติกรรมการศึกษาที่หนักเป้าหมายสูงสุดในการเรียน คือ พยายามเรียนให้ไต่เกรดสูง เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทและปริญญาเอกต่อไป ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในกรุงเทพฯ แสดงว่า บิคามารคามมีฐานะค่อนข้างดี ดังนั้นเมื่อมีโอกาสได้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยในระบบเปิด โดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือก ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่ามีความเท่าเทียมกันในสถาบัน ความสำเร็จในการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับตัวของนักศึกษาเอง ดังนั้นจึงมีแรงจูงใจให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้น เพื่อที่จะเรียนให้ดี และมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป เพื่อที่จะได้ยกฐานะของตนเองและครอบครัวให้สูงขึ้น ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีความอุดมสมบูรณ์ ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีการคมนาคมติดต่อกับกรุงเทพฯ ได้สะดวก ทำให้มีความเจริญใกล้เคียงกับกรุงเทพฯ มาก ดังนั้นจากการที่คนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีฐานะทางเศรษฐกิจดีอยู่แล้ว ทำให้นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อในระดับสูงน้อยกว่านักศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการที่จะใช้การศึกษาเป็นเครื่องยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น

นักศึกษามีสถานภาพทางเศรษฐกิจ (อาชีพบิดา และรายได้บิดามารดา) ต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีรายได้ในระดับต่ำ มีการรับรู้ตามแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์สูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริชัย อิศระโชติ: (๒๕๒๔ : ๑๖๗) กล่าวว่า ผู้ที่ค่อยมีโอกาสในการศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบเปิดนั้น เป็นผู้ที่บิดามารดามีภูมิลำเนาอยู่ตามชนบทห่างไกลจากกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตรายได้ต่ำ สุขภาพอนามัยต่ำ นักศึกษาประเภทนี้มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการชอบใช้เวลาว่างเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือประกอบและค้นคว้าหาความรู้ในวิชาที่เรียนเพิ่มเติมให้กว้างขวางขึ้น พฤติกรรมการเข้าฟังการบรรยายอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องโดยไม่ขาดเรียนในทุกวิชาที่ลงทะเบียนเรียน พฤติกรรมในการเรียนจะทุ่มเทความพยายามในการศึกษาค้นคว้า ทบทวนวิชาที่เรียนด้วยตนเองเพื่อให้ได้เกรดสูงทุกระดับวิชาที่ลงทะเบียนเรียน และนักศึกษามีรายได้ต่ำมีการรับรู้ใน

พฤติกรรมเมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยในวิชาเรียน มักจะชวนชายาคีตาหาความกระจ่างด้วยการ
 เข้าพบอาจารย์ผู้สอนเป็นการส่วนตัวหรือเขียนจดหมายถามปัญหาทางวิชาการกับอาจารย์เป็น
 การส่วนตัว หรือเขียนถามปัญหาทางวิชาการกับอาจารย์ผู้สอน และก่อนเข้าฟังการบรรยายทุก
 ครั้งจะอ่านบทเรียนนั้น ๆ มาก่อนล่วงหน้าเสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เมื่อรัฐเปิดโอกาสให้แก่
 ผู้ที่คอยโอกาส คัดสรรไปสู่มหาวิทยาลัยเปิด ทำให้ลูกหลานผู้ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้
 ต่ำ จึงพยายามที่จะยกระดับฐานะทางสังคมของตนเองให้สูงขึ้นด้วยการศึกษาให้สูงขึ้นถึงขั้นอุดม
 ศึกษา เพื่อที่จะนำความรู้ ความฉลาดที่เกิดจากการศึกษาไปประกอบอาชีพ สร้างฐานะทาง
 เศรษฐกิจและสังคมได้ ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้นักศึกษาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่
 สัมฤทธิ์ที่จะยกระดับฐานะของตนด้วยการเรียนให้สูง มีความมานะพยายาม และตั้งใจศึกษาหา
 ความรู้ในด้านวิชาการให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ปริญญาเป็นที่ภาคภูมิใจของตนเองและครอบครัว
 เนื่องจากในสังคมไทยมีค่านิยมที่ยกย่องผู้ที่มีปริญญาว่า เป็นปัญญาชน หรือผู้มีความรู้ และปัจจุบัน
 สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป การคมนาคมดีขึ้น สถาบันการศึกษาได้ขยายสู่ส่วนภูมิภาคมากขึ้น
 ทำให้ประชากรในชนบทเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงนิยมส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษา
 เพิ่มมากขึ้น จะได้มีอาชีพเป็นเจ้านายคน จะได้ไม่ลำบากเหมือนพ่อแม่ ดังที่ พรชูลี อาชาวำรุง
 (๒๔๒๕ : ๒๐๖) ได้กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน
 ค่านิยม ความต้องการ ข้อจำกัด และทรัพยากรมีผลโดยตรงต่อความสามารถในการเรียน ระดับ
 การศึกษาจะเป็นครรชนับซึ่งฐานะ ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา เพื่อที่จะยก
 ระดับฐานะทางเศรษฐกิจสังคมของตน ฉะนั้นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ อาจขาดแคลนทุน-
 ทรัพย์ และมีข้อจำกัดทางการเงิน และอื่น ๆ แต่ในขณะที่เดียวกันเขาอาจสำเร็จการศึกษา
 ได้ เพราะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมาก

นักศึกษาที่ลักษณะที่พ้องกันต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างกันอย่าง
 มีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เข้า มีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนว
 บทบาทสูงเกี่ยวกับการขอใช้เวลารว่างเข้าห้องสมุด เพื่ออ่านหนังสือประกอบและค้นคว้าหา
 ความรู้ในวิชาที่เรียนเพิ่มเติมให้กว้างขวางขึ้น การอ่านบทเรียนนั้น ๆ ล่วงหน้ามาก่อนเข้า
 ฟังการบรรยาย การทุ่มเทความพยายามในการศึกษาค้นคว้าทบทวนวิชาที่เรียนด้วยตนเอง เพื่อ
 ให้ได้เกรดสูงทุกวิชาที่ลงทะเบียนเรียน และพฤติกรรมการเข้าฟังการบรรยายอย่างสม่ำเสมอ
 และต่อเนื่องโดยไม่ขาดเรียนทุกวิชาที่ลงทะเบียนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่พักบ้านหรือ
 หอพักเอกชนให้เข้าส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในชนบท ทำให้นักศึกษามีข้อจำกัดทาง

เศรษฐกิจสังคม และระยะเวลาในการศึกษา เพราะการที่นักศึกษาต้องเดินทางมาศึกษาในกรุงเทพฯ ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายสูง นักศึกษาจึงพยายามเรียนให้ดีที่สุดและสำเร็จการศึกษาเร็วที่สุด ประกอบกับนักศึกษาที่พักบ้านนอกหอพักเอกชนโตเข้า มีความเป็นอิสระทั้งในด้านการเงินและการปกครองตนเองมากกว่านักศึกษาที่พักบ้านบิดามารดาหรือบ้านญาติ และอีกประการหนึ่งนักศึกษาพักหอพักหรือบ้านเช่าใกล้กับมหาวิทยาลัย การคมนาคมสะดวก ทำให้สามารถมาเรียนได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เมื่อมีเวลารว่างจากการเรียนก็สามารถเข้าห้องสมุดค้นคว้าได้อย่างเต็มที่

๓.๒ แนวบาทบาทในการใช้สติปัญญา พบว่า นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบาทบาทในการใช้สติปัญญา ต่างกับนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาชายมีพฤติกรรมในแนวบาทบาทเกี่ยวกับการชอบเรียนและทำงานตามรูปแบบหรือแนวคิดของตนเองมากกว่าที่จะทำตามอาจารย์หรือเพื่อน ไม่ชอบทำอะไรซ้ำแบบเดิมแต่ชอบสร้างแนวทางการใหม่ ๆ อยู่เสมอโดยไม่คำนึงว่า จะเป็นที่สนใจของใครหรือไม่ ชอบศึกษาหาความรู้จากภายนอกสถาบันมากกว่าในสถาบัน เพราะจะทำให้ได้รับประสบการณ์และแนวคิดที่กว้างขวางและได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอโดยไม่คำนึงว่า จะเป็นที่สนใจของใครหรือไม่ ชอบศึกษาหาความรู้จากภายนอกสถาบันมากกว่าในสถาบัน เพราะจะทำให้ได้รับประสบการณ์และแนวคิดที่กว้างขวางและได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ชอบสละเวลาส่วนใหญ่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากกว่าที่จะเข้าฟังการบรรยายในชั้นเรียน เพราะคิดว่าสิ่งที่อาจารย์บรรยายนั้นมียู่ในตำราเรียนแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (๒๕๒๕ : ๑๑๓) พบว่า นิสิตเพศชายมีลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านิสิตเพศหญิง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นธรรมชาติของผู้ชาย ประกอบกับ ผู้ชายมักได้รับการอบรมให้มีความแข็งแกร่ง และให้กล้าแสดงออกมากกว่า รู้จักตัดสินใจด้วยเหตุผล และกล้าคิด กล้าทำ มีความเป็นอิสระและเชื่อมั่นในตนเอง จึงเป็นผลให้นิสิตชายมีลักษณะการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง และในทำนองเดียวกันกับ ปรียาพร พวงอิศวร (๒๕๑๐ : ๕๖) พบว่า จุดมุ่งหมายในชีวิตของนิสิตชายเน้นความสำคัญในเรื่องของความสำเร็จในการดำรงชีวิต อยากคิดค้นประดิษฐ์หรือค้นคว้าสิ่งผลิตและเครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นประโยชน์ อยากสร้างทฤษฎีใหม่ ๆ ทางด้านวิทยาศาสตร์ อยากปฏิบัติงานที่ตื่นเต้นเร้าใจ อยากมีชื่อเสียง

ส่วนการรับรู้ตามแนวบาทบาทในการใช้สติปัญญา ของนักศึกษาต่างคณะวิชาต่างภูมิภาคนั้น ต่างสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และต่างลักษณะที่พักอาศัย ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

๓.๓ แนวบทบาทในการใช้ชีวิตในสถานอุดมศึกษาอย่างเต็มที่ พบว่า นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างกับนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในพฤติกรรมกรเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงเพราะสามารถใช้ชีวิตอย่างอิสระ และมีโอกาสเข้ากลุ่มเพื่อนภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างกว้างขวาง มามหาวิทยาลัยทุกวันแม้กระทั่งวันที่ไม่มีวิชาเรียน เต็มใจที่จะเที่ยวสนุกสนานกับเพื่อน แม้จะเสียการเรียนก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ฐธ เบเนดิก (Benedict, ๑๙๖๒ : ๔๔) ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและพฤติกรรมของคนไทย พบว่า วัฒนธรรมไทยเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก ทำให้เด็กชายมีลักษณะแตกต่างกับเด็กผู้หญิง กล่าวคือ เด็กหญิงได้รับการปกป้องรักษาและเลี้ยงดูอย่างเข้มงวดกวดขันในกิจกรรมทุก ๆ อย่าง ส่วนเด็กชายได้รับอนุญาตให้มีพฤติกรรมและการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นได้มากกว่าเด็กหญิง ลักษณะดังกล่าวทำให้เด็กหญิงไม่กล้าที่จะคบหรือติดต่อกับผู้อื่น หรือมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นช้ากว่าเด็กชาย ส่วนกัสกิน (Guskin, ๑๙๖๕ : ๒๔) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษาไทย ได้ให้ข้อสังเกตว่า เด็กหญิงค่อนข้างเก็บตัวและมีลักษณะหัวเก่า ที่จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น ผู้หญิงมีความลังเลใจและกลัวต่อการนัดหมาย พบปะเพื่อนต่างเพศแบบตะวันตก (ออกเคท) มากกว่าผู้ชาย

นักศึกษาที่คณะวิชาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาท แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจกับนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ กล่าวคือ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในพฤติกรรมกรเต็มใจที่จะเที่ยวสนุกสนานกับเพื่อน แม้จะเสียการเรียนก็ตาม สูงกว่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ที่เป็นดังนี้อาจเป็นเพราะลักษณะการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มีงานการค้นคว้าวิจัยน้อยกว่าการเรียนในคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบในแนวบทบาททางวิชาการและการเป็นศิษย์ พบว่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีแนวบทบาททางด้านวิชาการและการเป็นศิษย์สูง จึงมีความมุ่งมั่น หมั่นเพียรในด้านการเรียน ทำให้ไม่มีเวลาที่ไปเที่ยวเตร่สนุกสนานกับกลุ่มเพื่อน เพราะเกรงว่าจะทำให้การเรียนตกต่ำ

ระดับรายได้ คบิคามารดา ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาในพฤติกรรมตามแนวบทบาท พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างนักศึกษาที่ระดับรายได้ คบิคามารดาด้วยกันสูง กับนักศึกษาที่ระดับรายได้ คบิคามารดาด้วยกันต่ำ กล่าวคือ นักศึกษาที่ระดับรายได้ คบิคามารดาสูง มีพฤติกรรมในแนวบทบาทเกี่ยวกับการเต็มใจที่จะเที่ยวสนุกสนานกับเพื่อน แม้จะเสียการเรียนก็ตาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่มีฐานะ เศรษฐกิจดี ย่อมมีมวิตกกังวล

ในเรื่องค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ไม่ต้องรับผิดชอบตนเองเพราะมีผู้คอยให้ความช่วยเหลือทางการเงิน
ไม่ต้องเดือดร้อนเรื่องเงิน ย่อมสามารถเที่ยวเตร่สนุกสนานได้อย่างเต็มที่ ใช้ชีวิตนักศึกษาเพื่อ
หาประสบการณ์ชีวิต และแสวงหาค่านิยมของตนเองจากกลุ่มเพื่อน

ลักษณะที่พหุศาสตร์ต่างกัน ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณา
ในพฤติกรรมตามแนวบทบาท พบว่า นักศึกษาที่พักบ้านบิคาราคาหรือบ้านญาติ และนักศึกษาที่พัก
บ้านหรือหอพักเอกชนให้เช่า มีความแตกต่างกับนักศึกษาที่พักอาศัยด้วยอสังหาริมทรัพย์ กล่าวคือ
นักศึกษาที่พักบ้านบิคาราคาหรือบ้านญาติ กับนักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เช่า มีการรับรู้
ในพฤติกรรมการมามหาวิทยาลัยทุกวันแม้กระทั่งวันที่ไม่มีวิชาเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษา
ที่พักอาศัยมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และฐานะทางเศรษฐกิจสังคม หรือมีหน้าที่ความรับผิดชอบช่วย
งานในวัด จึงไม่สามารถที่จะมามหาวิทยาลัยได้ทุกวัน เหมือนกับนักศึกษาที่พักบ้านบิคาราคาหรือ
บ้านญาติ กับนักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เช่า ซึ่งมีหน้าที่เรียนเพียงอย่างเดียว ไม่มีภาระ
ที่ต้องรับผิดชอบ มีความผูกพันอยู่กับกลุ่มเพื่อน มีเวลาที่จะมามหาวิทยาลัยได้อย่างเต็มที่

อนึ่ง ผลการวิจัยในแนวบทบาทนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ บอลตันและแคมเม-
เยอร์ (Bolton and Kammayer ๑๙๖๑ : ๒๔๓) พบว่า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษา
ส่วนใหญ่จะเป็นความสัมพันธ์อย่างไม่เป็นทางการ เน้นความสนใจเรื่องทั่ว ๆ ไปมากกว่าการ
เรียนรู้ทางด้านวิชาการ นักศึกษาจะใช้เวลาทำกิจกรรมที่ใช้ความคิดสติปัญญาเพียงสามชั่วโมง
ครึ่งในหนึ่งสัปดาห์ หรือเฉลี่ยวันละครึ่งชั่วโมงเท่านั้น แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาใช้เวลาส่วน
ใหญ่ในขณะที่อยู่ในมหาวิทยาลัยกับกลุ่มเพื่อน เพื่อกิจกรรมที่สนุกสนาน และความสนใจทั่ว ๆ ไป
มากกว่าการเรียนรูทางด้านวิชาการ

๓.๔ แนวบทบาทในการรับผิดชอบต่อประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์
พบว่า นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างจากนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ
นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในพฤติกรรมเกี่ยวกับการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนกลุ่ม
หรือผู้แทนพรรคในมหาวิทยาลัย พอใจที่จะมีบทบาทเป็นผู้นำกลุ่มในสถาบันมากกว่าเป็นผู้ตามหรือเป็น
สมาชิกกลุ่ม เข้าร่วมรับผิดชอบต่องานกิจกรรมเพื่อต้องการเรียนรู้งานและสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนิน
งานอันจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงตนเองในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา
กิกง่าเตง (๒๕๒๖ : ๙๕) พบว่า ผู้นำกิจกรรมนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งแสดงว่า
สังคมไทยยังนิยมให้ผู้ชายเป็นผู้นำ และจากการวิจัยของ ปกรณ์ คุณารักษ์ (๒๕๒๓ : ๖๔) พบว่า

นิสิตเพศชายเข้าร่วมกิจกรรมในชมรมมากกว่านิสิตหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยตามความถนัดและความสมัครใจ เมื่อนักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตน ซึ่งนักศึกษาชายย่อมที่จะมีความกล้าแสดงออกมากกว่านักศึกษาหญิง จึงทำให้นักศึกษาชายเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมสูง ประกอบกับ นักศึกษาชายได้รับการเลี้ยงดูอย่างอิสระ จึงสามารถที่จะเข้าร่วมรับผิดชอบกิจกรรมได้อย่างเต็มที่

นักศึกษาดวงคณะวิชาต่างกัน ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาคณะนิติศาสตร์มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในพฤติกรรมเกี่ยวกับ ความพอใจที่จะมีบทบาทเป็นผู้นำในสถาบันมากกว่าเป็นผู้ตามหรือสมาชิกกลุ่ม สูงกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ส่วนนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์มีการรับรู้แนวบทบาทในพฤติกรรมเกี่ยวกับการชอบเข้าร่วมรับผิดชอบงานกิจกรรม เพื่อต้องการเรียนรู้งานและสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเอง สูงกว่านักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจที่พบคือ ในจำนวนนักศึกษาที่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมนั้น นักศึกษาจะเข้าร่วมกิจกรรมชมรมวิชาการมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาให้ความสนใจกิจกรรมที่จะช่วยเสริมทักษะในสาขาวิชาที่เลือกเรียน นอกเหนือจากวิชาที่ ได้รับจากห้องเรียน และตำราเรียน และการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมจะเป็นการศึกษาประสบการณ์และสัมผัสกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด

นักศึกษาลักษณะที่พักอาศัยต่างกัน ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทรวม แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท พบว่า นักศึกษาที่พักบ้านบิคามารดาหรือบ้านญาติ และนักศึกษที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เข้า มีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษที่พักอาศัยวัดเกี่ยวกับการชอบเข้าร่วมรับผิดชอบงานกิจกรรม เพื่อต้องการที่จะเรียนรู้งานและสิ่งต่าง ๆ ในการดำเนินงาน อันจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงตนเองในอนาคต ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่พักบ้านบิคามารดาหรือบ้านญาติมีโอกาสและเวลา ประกอบกับไม่ต้องมีการะรับผิดชอบ มากกว่านักศึกษที่พักอาศัยวัด จึงสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่จะเสริมสร้างประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความเข้าใจตนเองมากขึ้น และสามารถรับผิดชอบตนเองสูงขึ้น

๓.๕ แนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ พบว่า นักศึกษาหญิง มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพแตกต่างกับนักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือนักศึกษาหญิงมีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวบทบาทเกี่ยวกับความพยายามตั้งหน้าตั้งตาเรียนให้สำเร็จเพื่อที่จะไปประกอบอาชีพมีรายได้เป็นของตนเอง และพฤติกรรมมุ่งเรียนให้ได้เกรดสูง

เพื่อหวังจะทำให้งานทำเร็วขึ้น แสดงให้เห็นว่านักศึกษาหญิงมีความรับผิดชอบตนเองสูง โดยพยายามมุ่งเรียนเพื่อเตรียมตัวที่จะออกไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ของตนเอง เพราะการศึกษาเป็นเครื่องชี้ถึงอาชีพในอนาคตได้ ผู้ที่มีการศึกษาคือ ย่อมจะประสบความสำเร็จในการอาชีพ ประกอบกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้บทบาทและความคาดหวังของสังคมที่มีต่อเพศหญิง และเพศชายเปลี่ยนไป ในสังคมปัจจุบัน เพศหญิงมีบทบาทในการที่ต้องรับผิดชอบตนเองครบถ้วน สังคมตลอดจนประเทศชาติ ฉะนั้น เพศหญิงจึงถูกเตรียมตัวให้เหมาะสมกับบทบาทที่มีในสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปัจจุบันผู้ปกครองสนับสนุนให้บุตรหญิงได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางเท่าเทียมบุตรชาย จากรายงานของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๒๔ : ๒-๒๑) พบว่า ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาสัดส่วนนักศึกษาหญิงเพิ่มสูงขึ้น แสดงว่านักศึกษาหญิงเห็นความสำคัญและมีความพยายามที่จะศึกษาต่อสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ รูธ เบเนดิก (Benedict ๑๙๖๒ : ๔๔) พบว่า วัฒนธรรมไทยเลี้ยงดูเด็กผู้หญิงแตกต่างกับเด็กผู้ชาย คือ เด็กผู้หญิงถูกกำหนดให้มีความรับผิดชอบครอบครัวตั้งแต่อายุยังน้อย เช่น จากการที่ต้องเลี้ยงน้อง ทำงานบ้าน เป็นต้น ส่วนเด็กผู้ชายมีความรับผิดชอบน้อยกว่า การเลี้ยงดูอบรมจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษาหญิงที่คิดว่ามาตั้งแต่ยังเด็ก จึงเป็นผลให้นักศึกษาหญิงต้องพยายามศึกษาให้ดีเพื่อการประกอบอาชีพที่ดี จะได้แบ่งเบาภาระบิดามารดา

นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีความแตกต่างในแนวบทบาทอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูงกว่า นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ เกี่ยวกับพฤติกรรมมุ่งเรียนให้ไต่เกรดสูง เพราะหวังว่าจะทำให้งานทำ มีรายได้ เป็นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาหญิงมีแนวบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูงกว่า นักศึกษาชาย และคณะศึกษาศาสตร์มีนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จึงทำให้การรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวบทบาทสอดคล้องไปทางเดียวกัน ประกอบกับการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาชีพครุกรรมมีปริมาณสูงทำให้เกิดภาวะการแข่งขันด้านแรงงานสูง ผู้ที่เรียนในคณะศึกษาศาสตร์ จึงต้องพยายามฝึกฝนเพื่อการเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพที่ดีในอนาคต ส่วนนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในพฤติกรรมเลือกเรียนในสาขาวิชาที่สามารถหางานทำได้ง่ายเมื่อสำเร็จ การศึกษาออกไป ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากคณะบริหารธุรกิจ สามารถเลือกประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวางทั้งในส่วนราชการต่าง ๆ หน่วยงานเอกชน สถาบันการเงิน หรือประกอบธุรกิจส่วนตัวได้ (มหาวิทยาลัยรามคำแหง ๒๕๒๖ : ๒๒) ดังนั้นโอกาสในการประกอบอาชีพจึงมี

มีมากกว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาในคณะวิชาอื่น ๆ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับข้อเขียนของ พรชูลี อาชาวาร์จ (๒๕๒๕ : ๒๑๔) ที่ว่า ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามักมีเหตุผลหลาย ๆ ประการในการศึกษา แต่เหตุผลหนึ่งจะมีความสำคัญที่สุดเสมอ บางคนอาจมีเป้าหมายเฉพาะในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ จึงทำให้ผู้เรียนเลือกที่จะศึกษาในสาขาวิชาที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้กว้างขวาง และทำงานตรงตามสาขาวิชาที่เรียน

นักศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกันไปพบความแตกต่างตามแนวบทบาทการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ แต่เมื่อพิจารณาในพฤติกรรมในแนวบทบาท พบว่า นักศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาภาคตะวันออก และพบว่า นักศึกษาที่ระดับรายได้ คบิคาราคาต่ำ มีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาที่ระดับรายได้ คบิคาราคาสูง กล่าวคือ นักศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนักศึกษาที่ระดับรายได้ คบิคาราคาต่ำ มีการรับรู้ในพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน เพื่อช่วยส่งเสริมทักษะและฝึกฝนความชำนาญในสาขาวิชาที่เรียนนั้น ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กอตเลียบ และชอคกินส์ ที่พบว่า นักศึกษาที่มีวัฒนธรรมย่อยแบบวิชาชีพ มักจะมาจากครอบครัวชั้นกรรมมาชีพมากกว่าแบบอื่น (Gottlieb and Hodgkins อ้างถึงใน Balton and Kammayer ๑๙๖๗ : ๑๑๑) ทั้งนี้ เนื่องมาจากนักศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนักศึกษาที่ระดับรายได้ คบิคาราคาต่ำ มีความคาดหวังที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเองและครอบครัว

๓.๖ แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม พบว่า นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการพัฒนาสังคมแตกต่างกับนักศึกษาหญิง อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทในพฤติกรรมเกี่ยวกับ ความสนใจที่จะหาสาเหตุและวิเคราะห์ปัญหา เพื่อหาทางช่วยเหลือ พฤติกรรมการทำกิจกรรมอาสาสมัครด้วยความรักและจิตสำนึกที่ต่อกรใหม่มนุษยชาติหรือเพื่อนร่วมสังคมใดก็ตามมีความเป็นอยู่ดีขึ้น และพฤติกรรมชอบใช้เวลาส่วนใหญ่กับการทำกิจกรรมเพื่อสังคมโดยไม่คำนึงว่าจะเรียนสำเร็จหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากนิสิตนักศึกษาในปัจจุบันมีบทบาทในการพัฒนาสังคมในรูปของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ และส่งเสริมในการพัฒนาท้องถิ่นทุรกันดารต่างๆ ในรูปของกิจกรรมอาสาสมัครและการเข้าไปศึกษาปัญหาและให้ความช่วยเหลือแก่สังคม ซึ่งนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาชาย ดังที่ ปกรณ กุณารักษ์ (๒๕๒๓ : ๖๔) ได้ทำการวิจัย พบว่า นิสิตเพศชายจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมมากกว่านิสิตเพศหญิง ทั้งนี้

เนื่องจากวัฒนธรรมการเลี้ยงบุตรของไทย เพศชายมักได้รับอิสระในการใช้ชีวิต มีอิสระในทางความคิด ทำให้สัมผัสกับปัญหาสังคมและเกิดอุดมการณ์สูงในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปรียาพร พวงอิศวร (๒๕๑๐ : ๔๗) พบว่า นิสิตชายเน้นในความปรารถนาที่จะมีส่วนช่วยให้สังคมเจริญขึ้น ในเรื่องความอยากมีส่วนช่วยให้ประชาชนมีความเสมอภาค มากกว่า นิสิตหญิง

ภูมิลำเนาที่ศึกษาต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างในการรับรู้แนวบทบาทในการพัฒนาสังคม อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาภาคใต้ มีการรับรู้ตามแนวบทบาทในการพัฒนาสังคมด้วยสูงกว่านักศึกษาภาคกลางและภาคตะวันออก ทั้งนี้อาจสาเหตุเนื่องมาจากลักษณะโดยทั่วไปของคนในภาคใต้ส่วนใหญ่ มีความคิดที่เป็นอิสระมากกว่าคนในภาคอื่น รักท้องถิ่นรักพวก รักห้อง ซึ่งอาจสืบเนื่องมาจากความรู้สึกว่าเป็นคนกลุ่มน้อยของประเทศ กล่าวแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดและมีความสนใจในเรื่องของการเมืองสูง จากลักษณะดังกล่าวของคนภาคใต้ทำให้อัปเดตการปกครองของภาคใต้เกิดความไม่สงบมากมายทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง (อาภาศิริ อาภาภิรม ๒๕๒๗ : ๑) ทั้ง ๆ ที่ภาคใต้มีทรัพยากรมากพอสมควร แต่สังคมภาคใต้อาจยังไม่สงบเรียบร้อย ส่วนในภาคกลางและภาคตะวันออกมีพื้นที่ที่ติดต่อกัน การคมนาคมสะดวก สภาพเศรษฐกิจอยู่ในสภาพที่ใกล้เคียงกัน จึงทำให้นักศึกษามีแนวบทบาทในการพัฒนาสังคมที่เป็นไปในแนวเดียวกัน

ระดับรายได้กับค่านิยมต่างกัน ไม่พบความแตกต่างตามแนวบทบาท แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแนวบทบาท พบความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่ระดับรายได้ ค่านิยมราคาต่ำ กับนักศึกษาที่ระดับรายได้ ค่านิยมราคาสูง อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาที่ระดับรายได้ ค่านิยมราคาต่ำ มีการรับรู้ในพฤติกรรมเมื่อมองเห็นปัญหาสังคม จะพยายามเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการอาสาสมัครเข้าไปให้ความช่วยเหลือแก่สังคมนั้น สูงกว่านักศึกษาที่ระดับรายได้ ค่านิยมราคาสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่ระดับรายได้ ค่านิยมราคาต่ำ ย่อมจะมีความเข้าใจและเห็นใจผู้ที่มีความทุกข์ยากด้วยกัน มองเห็นความลำบาก จึงเกิดอุดมการณ์ที่จะนำความรู้ความสามารถของตนที่ได้เรียนมาได้นำไปใช้ช่วยเหลือสังคม

นักศึกษาที่ลักษณะที่พักอาศัยต่างกัน ไม่พบความแตกต่างในแนวบทบาทรวม แต่พบความแตกต่างในพฤติกรรมของแนวบทบาทอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เข้ามีการรับรู้ในพฤติกรรม การทำกิจกรรมอาสาสมัครด้วยความรักและจิตสำนึกที่ต้องการ

ใหม่มนุษยชาติหรือ เพื่อนร่วมสังคม ก็มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และพฤติกรรมเมื่อมองเห็นปัญหาสังคมจะพยายามเปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการอาสาสมัครเข้าไปให้ความช่วยเหลือแก่สังคมนั้น สูงกว่า นักศึกษาที่พักบ้านบิดามารดาหรือบ้านญาติ และนักศึกษาที่พักอาศัยวัด ทั้งนี้อาจสาเหตุเนื่องมาจาก นักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เข้ามามีความเป็นอิสระแต่ตนเอง ในการที่จะออกไปสัมผัสกับชีวิตจริงในสังคมที่ประสบกับปัญหา และมีโอกาสทำกิจกรรมที่ตนสนใจได้อย่างเต็มที่ ส่วนนักศึกษาที่พักบ้านบิดามารดาหรือบ้านญาติมักจะผูกพันกับสังคมใกล้ชิดมากกว่าสังคมภายนอก และบางคนไม่คุ้นเคยกับสภาพภายนอก

๓.๑ แนวบาทที่ทำพอเป็นพิธี พบว่า นักศึกษาชาย มีความแตกต่างกับนักศึกษาหญิง อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาเพศชายมีการรับรู้ในพฤติกรรมไม่ใคร่กระตือรือร้นในเรื่องเรียนเท่าใดนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สัมพันธ์ พันธุ์พุกษ (๒๕๑๔ : ๑๐๕) พบว่า นักศึกษาหญิงมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามกําหนดมากกว่านักศึกษาชาย แสดงว่านักศึกษาหญิงมีความสนใจในเรื่องการเรียนจึงสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามกําหนด ส่วนนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวบาทสูงกว่านักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่ใคร่กระตือรือร้นในเรื่องเรียนเท่าใดนัก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่นักศึกษาเข้ามาโดยไม่ต้องมีการสอบคัดเลือก ประกอบกับนักศึกษาที่เข้ามายังไม่ทราบถึงจุดมุ่งหมายของตนเองว่าจะเรียนอะไรดี และยังไม่ทราบความต้องการ และทิศทางของตนเอง จึงมักจะเลือกเรียนตามเพื่อน หรือเรียนตามที่ผู้ปกครองต้องการ ดังนั้นเมื่อนักศึกษาเข้าไปเรียน จึงพบกับสภาพปัญหามากมาย เช่น ปัญหาในการปรับตัว การไม่เข้าใจ ในระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย วิชาที่เรียนไม่ตรงกับความสนใจของคน ทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ขาดความกระตือรือร้น ปล่อยเวลาให้ผ่านไปโดยใช้ชีวิตที่สนุกสนานไปเรื่อย ๆ มีความนั่งนอนใจเพราะเห็นว่ามหาวิทยาลัยให้เวลาเรียนถึง ๔ ปี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เตือนใจ ชิวภักดี (๒๕๑๖ : ๑๑๐-๑๑๑) กล่าวว่า นิสิตที่เข้ามาโดยความจำเป็น ได้แก่ พวกที่เข้ามาโดยสิ้นความรู้สึกของตนเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะถูกผู้ปกครองบังคับ เลือกเรียนตามเพื่อน เมื่อเข้ามาแล้วทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ไม่ตั้งใจเรียน ทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้

ส่วนนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มีการรับรู้ในพฤติกรรมเลือกเรียนในคณะวิชาที่ง่ายที่สุด และไม่คิดที่จะนําวิชาที่เรียนไปใช้ประโยชน์แก่ชีวิต สูงกว่านักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีการรับรู้ในแนวบทบาทของการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพโดยตรง แต่นักศึกษาที่เลือกเรียนรัฐศาสตร์มีหลายประเภท คือประเภทที่เรียนตามเพื่อน เรียนตามผู้ปกครอง และประเภทที่ไม่รู้จะเลือกเรียนอะไรดี คิดว่าเรียนคณะรัฐศาสตร์เป็นคณะวิชาที่เรียนง่ายที่สุด เพราะไม่เน้นหนักทางด้านภาษาต่างประเทศ และไม่เน้นหนักด้านการคำนวณ เหมือนคณะบริหารธุรกิจหรือคณะอื่น ๆ และเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครอง นักศึกษาประเภทที่ไม่มีเป้าหมายของตนเองจะคิดว่าเรียนเพื่อจบมีปริญญาเป็นใบเบิกทางหรือประดับตนเองไว้ก่อน จึงไม่คิดที่จะศึกษาเพื่อนำความรู้ไปปรับใช้สังคม

๓.๔ แนวบทบาทนักเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาชายมีการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างกับนักศึกษาหญิงอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาชายมีการรับรู้ในชุดพฤติกรรมของแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาหญิง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อุเทน ปัญโญ (๒๕๒๕ : ๔๑-๔๑) พบว่า นิสิตชายมีทัศนคติต่อการเมืองดีกว่านิสิตหญิง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙% ซึ่งอาจเป็นเพราะอิทธิพลของสังคมไทยดั้งเดิมกำหนดบทบาทและยกย่องผู้ชายให้เป็นผู้นำ ย่อมจะสนใจการปกครองหรือการเมืองมากกว่าหญิง อีกทั้งตัวอย่างนักปกครอง นักการเมืองปัจจุบันล้วนแล้วแต่เป็นผู้ชายเกือบทั้งหมด และ ชลัช จงสืบพันธ์ (๒๕๒๖) : ๑๔๓) พบว่า นักศึกษาชายจะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศหญิงมีความรู้สึกผูกพันต่อสถานการณ์ในสังคมรอบตัวน้อยกว่าเพศชาย ถึงแม้ว่าบทกฎหมายจะให้สิทธิต่าง ๆ อย่างเสมอภาค แต่สภาพความเป็นจริง เพศชายจะมีโอกาสและมีบทบาทในสังคมที่เป็นอิสระมากกว่าเพศหญิง

นักศึกษาคณะวิชาต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ และนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มีการรับรู้ตามแนวบทบาทนักเรียนกรุงเทพมหานครสูงกว่านักศึกษาคณะอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุจิต บุญงการ (๑๙๖๘ : ๑๖๔-๑๖๖) พบว่า นิสิตที่เรียนทางรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์มีความสนใจและมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องทางการเมืองมากกว่า นิสิตที่เรียนทางวิทยาศาสตร์และเทคนิค และนิสิตที่เรียนสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และในทำนองเดียวกัน มานะศรี ยงเจริญ (๒๕๒๓ : ๒๑๘) พบว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงส่วนใหญ่มีความรู้ทางการเมืองค่อนข้างสูง

นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาภาคใต้ มีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวบทบาทสูงกว่านักศึกษาภาคอื่น ๆ ในทุกพฤติกรรมตามแนวบทบาท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะนิสัยของคนภาคใต้อันที่ อาวัต อภาภิรม (๒๕๒๖) : ๑) ได้กล่าวไว้คือ คนภาคใต้มีความสนใจในเรื่องของการเมืองสูง กล่าวแสดงออกถึง

ความรู้สึกนึกคิด มีความเป็นอิสระมากกว่าภาคอื่น รักท้องถิ่นรักพวกรักพวก โดยจะเห็นได้จาก
 คนภาคใต้สามารถก้าวไปสู่การเป็นผู้นำประเทศหลายท่าน และสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นของ
 ตน จากลักษณะที่ติดตัวนักศึกษาเข้ามาในสถาบัน เมื่อมาปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย
 ที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกฝนตนเองในการใช้สิทธิเสรีภาพ และการ
 ปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตย ภายในกรอบแห่งเหตุผล กฎหมาย และขนบธรรมเนียม
 ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม (มหาวิทยาลัยรามคำแหง : ๒๕๒๖ : ๖๕) เช่น มีการเลือกตั้ง
 คณะกรรมการบริหารองค์การนักศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรกิจกรรม การจัด
 ตั้งพรรคการเมืองในมหาวิทยาลัย ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้บริหารมหาวิทยาลัย
 ผู้บริหารเปิดกว้างให้นักศึกษาได้มีโอกาสพบผู้บริหารเพื่อซักถามข้อข้องใจ และปัญหาต่าง ๆ ใน
 การบริหารงานมหาวิทยาลัย เปิดโอกาสให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรมการเมืองตามความสนใจทั้งภายใน
 และภายนอกสถาบัน เหล่านี้เป็นต้น ซึ่งจะช่วยเสริมแนวบทบาทให้นักศึกษามีความสนใจทาง
 ด้านการเมืองการปกครอง ได้มีความรู้ความเข้าใจการเมืองอย่างถูกต้องและมีคุณภาพ เพื่อเป็น
 ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

นักศึกษาที่มีสถานภาพหลังเศรษฐกิจสังคมต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวบทบาทต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาที่บิดามารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมและนักศึกษาที่ระดับ
 รายได้บิดามารดาต่ำ มีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวบทบาทที่ตรงทางการเมืองสูง ทั้งนี้
 อาจอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ คือ เป็นลูกเกษตรกร และมีรายได้
 ผลผลิตต่ำ ได้รับประสบการณ์หรือมีโอกาสที่สัมผัสกับความค้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ มาก่อน
 มีความรู้สึกเหลื่อมล้ำทางฐานะสังคม ดังนั้น เมื่อนักศึกษาเหล่านี้ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาใน
 มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ความคิด หรืออุดมการณ์ทางการเมือง ได้มีโอกาส
 เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย ได้พบกับบรรยากาศความเสมอภาคเท่า
 เทียมกันในการแสวงหาความรู้ในมหาวิทยาลัยระบบเปิด การได้มีโอกาสติดตามข่าวสารข้อมูล
 ทางด้านการเมืองอย่างใกล้ชิด จึงทำให้นักศึกษาเกิดความสำนึกในหน้าที่ ที่จะผูกความถูกต้อง
 ยุติธรรมภายในสังคม มีความสนใจการเคลื่อนไหวทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย
 และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นผลจากอิทธิพลของสถาบันที่
 มีผลต่อนักศึกษา ดังที่ มานะศรี ยงเจริญ (๒๕๒๓ : ๒๑๑) พบว่า สถาบันการศึกษาซึ่งเป็นองค์กร
 สำคัญที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ ความเชื่อ และค่านิยมต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นักศึกษาที่ลักษณะที่พักอาศัยต่างกัน มีการรับรู้ตามแนวทบทวนที่นครทาง การเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ นักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เข้า มีการรับรู้ในพฤติกรรมตามแนวทบทวนสูงกว่านักศึกษาที่พักบ้านบิคารมารดาหรือบ้านญาติ และนักศึกษาที่พักวัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เข้า เป็นนักศึกษากลุ่มที่มีความเป็นอิสระมากกว่านักศึกษากลุ่มอื่น ๆ สามารถที่จะตัดสินใจและกระทำการใด ๆ ด้วยตนเองเพราะอยู่ทางไกลการควบคุมของบิคารมารดา หรือผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ชลัช จงสืบพันธ์ (๒๕๒๖) : ๑๔๓) พบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่านักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ตามหอพัก และมีโอกาสติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและกิจกรรมอื่น ๆ มากกว่านักศึกษาที่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพ เพราะเมื่อเลิกจากการศึกษาแล้วนักศึกษาต้องรีบเดินทางกลับบ้านพักของบิคารมารดาหรือผู้ปกครอง ทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและกิจกรรมอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย ซึ่งจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงวิธีการทำงานร่วมกับผู้อื่น เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจตนเองมากขึ้น ใ้ได้รับประสบการณ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นในการดำเนินงาน และอภิปรายปัญหาต่าง ๆ อย่างอิสระ นอกจากนี้นักศึกษาที่พักบ้านหรือหอพักเอกชนให้เข้ามีโอกาสได้ใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนในรุ่นราวคราวเดียวกัน หรือระดับเดียวกัน ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่ ๆ ทางการเมือง ทำให้เกิดความรู้ ความคิด และความเข้าใจในกลไก และเงื่อนไขที่จำเป็นต่อระบบของการปกครองมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทบทวนนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ใช้

๑.๑ จากการศึกษาแนวทบทวนนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษามีการรับรู้แนวทบทวนในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูงสุด และอันดับรองลงมาคือ แนวทบทวนในการใช้สติปัญญา ซึ่งลักษณะของแนวทบทวนทั้ง ๒ สามารถที่จะนำมาสัมพันธ์กันได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มหาวิทยาลัยควรที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับการฝึกฝนและเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพ ควบคู่ไปกับการฝึกฝนให้นักศึกษาเป็นผู้รู้จักใช้ความคิดสติปัญญา มีความคิดที่เป็นอิสระ มีความริเริ่มสร้างสรรค์ สร้างแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้นักศึกษาได้มีจิตสำนึกในการที่จะสร้างงานใหม่ขึ้น ควรจัดโปรแกรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัสกับลักษณะอาชีพต่าง ๆ ในสาขาวิชาที่เรียน ให้นักศึกษาได้สัมผัสกับชีวิตจริงในการทำงานในขณะที่ยังเรียนไม่สำเร็จ เพื่อให้นักศึกษาจะได้เกิดความรู้และประสบการณ์นำมาผสมผสานให้เกิดความคิดสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ขึ้น

๑.๒ จากการที่นักศึกษามีการรับรู้ตามแนวทบทวนในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพ มหาวิทยาลัยควรที่จะปรับปรุงหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในด้านการให้บริการจัดหางาน และแนะแนวอาชีพให้นักศึกษาให้ดำเนินการอย่างจริงจังและกว้างขวางมากกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก จึงควรที่จะขยายขอบเขตการทำงานให้กว้างขึ้น จัดบริการคานข้อมูลข่าวสารคานอาชีพ บริการจัดหางานพิเศษให้นักศึกษาขณะที่กำลังศึกษา เพื่อหารายได้และประสบการณ์ในการทำงาน บริการจัดหางานให้แก่ผู้ที่สำเร็จการศึกษา แนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมตัวที่จะออกไปสมัครงาน อบรมและให้ความรู้แก่นักศึกษาในลักษณะของงานและความสำเร็จในการทำงาน ติดต่อประสานกับหน่วยงาน บริษัทห้างร้าน และอำนวยความสะดวกในการคัดเลือกนักศึกษาเข้าทำงานให้แก่บริษัท ห้างร้านหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความประสงค์จะรับสมัครนักศึกษาเข้าทำงาน ซึ่งการให้บริการคานนี้จะช่วยให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมากขึ้น

๑.๓ เนื่องจากนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการรับรู้ในแนวทบทวนทางวิชาการ และการเป็นתיษิตมาเป็นอันดับที่สาม ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรที่จะมุ่งพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการศึกษาค้นคว้าและทำการวิจัยเพิ่ม

มากขึ้น เพราะนอกจากจะทำให้ให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ในการวิจัยแล้ว ยังจะช่วยให้นักศึกษา
 ใ้ครูฝึกศึกษาค้นคว้า อ่านตำราให้กว้างขวางขึ้น ไม่อ่านเฉพาะในตำราเรียนเพียงอย่างเดียว
 ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงควรที่จะมีบทบาทในการแนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้า แนะนำวิธีการ
 และแหล่งที่จะค้นคว้า แนะนำตำรานอกเหนือจากตำราเรียน ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้นักศึกษาได้มี
 ความรู้และประสบการณ์ อันจะเป็นแนวทางให้นักศึกษาได้มีโอกาสในการศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป

๑.๔ เพื่อช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ และมีทักษะในการเรียนอย่าง
 มีประสิทธิภาพมากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงควรมีหน่วยงานให้บริการทางด้านวิชาการ และการเสริมสร้าง
 ทักษะในการเรียนให้นักศึกษา โดยจัดโปรแกรมการให้บริการในด้านการฝึกฝนการอ่าน การฟัง
 และฝึกฝนทักษะในการใช้ความคิดสติปัญญา ให้นักศึกษาได้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จัดกิจกรรม
 ที่ส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสได้แสดงความคิดที่เป็นอิสระ กล่าวแสดงออก รู้จักใช้เหตุและผลใน
 การตัดสินใจ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การเรียนของนักศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑.๕ มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนและช่วยเหลือให้นักศึกษาที่สถานภาพทางเศรษฐกิจ
 สังคมต่ำ เพื่อให้ได้มีโอกาสเรียนอย่างเต็มที่ ไม่ต้องคอยวิตกกังวลในเรื่องฉ้อโกงเงินและที่พักอาศัย
 ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีรายได้ต่ำมีแนวบทบาทใน
 ทางวิชาการ และการเป็นศิษย์ชั้นสูง มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสนใจและสนับสนุนนักศึกษาประเภท
 ดังกล่าวให้เขาได้มีโอกาสก้าวหน้าและเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไป

๑.๖ จากการที่ได้พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการรับรู้ในพฤติกรรม
 ตามแนวบทบาทนักรณรงค์ทางการเมือง ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรให้การสนับสนุนและส่งเสริม
 ให้นักศึกษาได้มีโอกาสสร้างแนวคิดทางการเมืองอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ควรบรรจุวิชาการเมืองไว้
 ในหลักสูตรโดยถือเป็นวิชาบังคับพื้นฐานให้ทุกคนต้องเรียน สอนให้นักศึกษามีความเข้าใจสามารถ
 วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาททางการเมืองอย่างมีคุณภาพให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
 ทั้งนี้เพราะอาจารย์สามารถป้อนความรู้ความเข้าใจในทางการเมืองได้อย่างถูกต้องและเป็น
 กลางที่สุด ไม่นิยมเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง มหาวิทยาลัยจึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีความ
 รู้ทางการเมืองเป็นพื้นฐานสำหรับตรึงกรอบความคิดเห็นทางการเมืองที่นักศึกษาสนใจ แนะนำ
 การจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาให้ดำเนินไปอย่างถูกต้อง และสมควรแก่สถานการณ์
 และเหตุผล

๑.๗ ในด้านองค์กรกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัย และผู้ที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุง
 และส่งเสริมการจัดกิจกรรมขององค์กรกิจกรรมนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแนวบทบาท

นักศึกษา ควรชี้แนะให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมในสถาบันว่าสามารถที่จะช่วยพัฒนานักศึกษาใหม่มีประสิทธิภาพได้อย่างไร อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนักศึกษาควรที่จะให้คำปรึกษาในการจัดทำโครงการที่เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพแก่นักศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถนำทักษะและประสบการณ์จากการทำกิจกรรมในสถาบันไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตในสังคม

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

๒.๑ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ แนวบทบาทนักศึกษาที่เข้ามาเรียนใหม่ กับนักศึกษาที่มีหน่วยกิตสะสมตั้งแต่ชั้นปีที่ ๒ ขึ้นไป เพื่อที่จะได้ทราบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

๒.๒ ควรศึกษาเปรียบเทียบ แนวบทบาทนักศึกษาที่จบมาจากมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ กับนักศึกษาที่จบทางสายอาชีพ เพื่อให้ทราบว่าแนวบทบาทในตอนอยู่ในระดับมัธยมจะมีอิทธิพลต่อแนวบทบาทในมหาวิทยาลัยหรือไม่

๒.๓ ควรศึกษาเปรียบเทียบ แนวบทบาทนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น กับแนวบทบาทนักศึกษาที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มอิสระภายในมหาวิทยาลัย ว่าจะมีความแตกต่างกันในแนวบทบาทอย่างไร

๒.๔ ควรทำการวิจัยถึงลักษณะการใช้ชีวิตของนักศึกษา จำแนกตามลักษณะของแนวบทบาทนักศึกษา เพื่อให้ทราบว่าแต่ละแนวบทบาทมีพฤติกรรมที่สัมพันธ์กันอย่างไร

๒.๕ ควรมีการสำรวจแนวบทบาทของผู้บริหาร และคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อให้ทราบมีผลกระทบต่อแนวบทบาทนักศึกษาอย่างไร และแนวบทบาทที่ปรากฏของผู้บริหาร และคณาจารย์ สอดคล้องกับแนวบทบาทนักศึกษาหรือไม่

๒.๖ ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบ แนวบทบาทนักศึกษาที่ไม่ได้มาเรียนประจำ กับแนวบทบาทนักศึกษาที่มาเรียนประจำ จะมีการรับรู้ตามแนวบทบาทแตกต่างกันหรือไม่

๒.๗ ควรศึกษาองค์ประกอบในสถาบันที่อาจมีผลกระทบโดยตรงต่อแนวบทบาทเด่น ๆ ที่ปรากฏในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

๒.๘ ควรศึกษาแนวบทบาทนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เนื่องจากมีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยเปิด และไม่มีการปฏิสัมพันธ์กับสถาบัน ว่าจะมีแนวบทบาทเป็นอย่างไร

๒.๘ ควรศึกษาแนวบทบาทของนักศึกษาที่สนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย
ว่า กิจกรรมแต่ละประเภทจะมีผลกระทบต่อแนวบทบาทนักศึกษาอย่างไร

๒.๑๐ ควรศึกษาเปรียบเทียบถึงอิทธิพลภายนอกที่มีผลต่อการรับรู้ตามแนวท
บาทของนักศึกษา โดยศึกษาจากตัวแปรที่แตกต่างออกไปจากที่ศึกษา เช่น วัฒนธรรมท้องถิ่น
โอกาสทางการศึกษา ระดับการศึกษาของบิดามารดา เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย